

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **T. O.** pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. (ďalej len „Tr. zák.“) prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 30. mája 2012 v Bratislave dovolanie obvineného T. O. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 12. mája 2011, sp. zn. 3To/15/2011, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného T. O. **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 16. novembra 2011, sp. zn. 2T/105/2010, uznal obvineného T. O. za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 20. júna 2010 o 00.15 hod. po predchádzajúcom požití alkoholických nápojov viedol osobné motorové vozidlo zn. Peugeot, ev. č. LM - 891 BR v Liptovskom Mikuláši po štvorprúdovej ceste č. I/18 na Ulici 1. mája v smere od Okoličného do centra mesta a pri Pekárňach Včela Lippek, k. p., neprispôobil jazdu vozidla situácii v cestnej premávke a svojim schopnostiam, pred križovatkou cez odbočovací pruh predchádzal pred ním jazdiace vozidlo vo vzdialenosti, ktorá nebola dostatočná na dokončenie predchádzania, rýchlosťou 105 km/hod. (+-10%), prešiel do protismeru a na priechode pre chodcov pravou časťou vozidla narazil do chodca Ing. M. J., nar. X.. O. X., bytom Z., N. č. X., prechádzajúceho zo stredového deliaceho ostrovčeka na druhú stranu,

ktorý v dôsledku nárazu a následného pádu na vozovku utrpel drvivé poranenie mozgu so zlyhaním centrálnych mozgových funkcií pri trieštivých až drvivých zlomeninách klenby a spodiny lebečnej a ďalšie zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol, obžalovanému pri dychovej skúške dňa 20. júna 2010 o 00.27 hod. bolo zistené 0,57 mg/l alkoholu v dychu.

Okresný súd ho za to odsúdil podľa § 149 ods. 3, ods. 4, § 38 ods. 3 (§ 36 písm. 1) Tr. zák. k trestu odňatia slobody vo výmere 7,5 (sedem a pol) roka a podľa § 48 ods. 2 písm. a/ Tr. zák. ho zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Zároveň mu podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá vo výmere 7 (sedem) rokov.

Okresný súd ďalej obvinenému T. O. podľa § 287 ods. 1 Tr. por. uložil povinnosť nahradiť poškodenej V. J., nar. X.. J. X., bytom L., A. č. X., škodu vo výške 663,88 Eur. So zvyškom nároku na náhradu škody ju odkázal podľa § 288 ods. 2 Tr. por. na občianske súdne konanie.

Proti rozsudku okresného súdu podal obvinený T. O. odvolanie čo do výroku o treste. V ňom uviedol, že uložený trest považuje za neprimerane prísny a nesúhlasí s ním. Poukázal na to, že skutok oľutoval, že sa poškodeným ospravedlnil, že skutok spáchal vo veku dvadsaťjeden rokov, že nahradil časť škody a že pred skutkom sa žiadneho dopravného priestupku nedopustil. Nakoniec zdôraznil, že aj prokurátorka mu navrhovala uložiť miernejší trest.

Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 12. mája 2011, sp. zn. 3To/15/2011, odvolanie obvineného T. O. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Dňa 5. marca 2012 bolo na okresný súd doručené dovolanie obvineného T. O., ktoré podal prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Ladislava Jančího proti vyššie citovanému uzneseniu odvolacieho súdu.

V dovolaní uplatnil dva dovolacie dôvody, konkrétne dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. a podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. Vo vzťahu k týmto dôvodom argumentoval tým, že v jeho trestnej veci neboli splnené zákonné podmienky pre právnu

kvalifikáciu skutku podľa odseku 4 § 149 Tr. zák., nakoľko nebolo preukázané, že by ako vodič viedol osobné motorové vozidlo v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať túto činnosť. Tento kvalifikačný znak zo skutkovej vety výroku rozsudku okresného súdu nevyplýva a nemožno ho vyvodit' ani z odôvodnenia rozsudku, lebo tam sa naopak konštatuje, že vozidlo viedol v stave ľahkej opitosti. V tejto súvislosti poukázal obvinený T. O. na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tdo/37/2007 z 27. novembra 2007 i na staršiu judikatúru (R 54/1968), podľa ktorej treba stav vylučujúci spôsobilosť viesť motorové vozidlo v každom konkrétnom prípade preukázať. Zdôraznil, že v jeho trestnej veci nebol produkovaný žiadny dôkaz (znalecký posudok, či iný dôkaz), z ktorého by bolo možné vyvodit' záver, že ako vodič viedol osobné motorové vozidlo v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať túto činnosť. Na absenciu tohto kvalifikačného znaku poukázal aj na verejnom zasadnutí, no odvolací súd sa tým nezaoberal. Je presvedčený, že pri správnej aplikácii Trestného zákona malo byť jeho konanie resp. skutok kvalifikovaný len ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. a mal mu byť ukladaný trest odňatia slobody v rozpätí dva až päť rokov. Nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 7,5 (sedem a pol) roka mu tak bol v dôsledku chybnjej právnej kvalifikácie skutku oboma súdmi uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby.

Vzhľadom na uvedené obvinený T. O. navrhol, aby „za súčasného vyslovenia porušenia zákona v § 371 ods. 1 písm. i/, písm. h/ Tr. por. zrušil týmto dovolaním napádané Uznesenie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 3To/15/2011 zo dňa 12.5.2011 a aj Rozsudok Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/105/2010 zo dňa 16.11.2010 a danú vec prikázal v potrebnom rozsahu znovu prerokovať a rozhodnúť.“

Predsedníčka senátu Okresného súdu Liptovský Mikuláš v súlade s ustanovením § 376 ods. 1 Tr. por. doručila odpis dovolania ostatným stranám trestného konania s upozornením, že sa môžu k dovolaniu v určenej lehote vyjadriť.

V lehote sa k dovolaniu obvineného T. O. vyjadril len prokurátor Okresnej prokuratúry v Liptovskom Mikuláši, ktorý navrhol toto dovolanie podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť, keďže je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania.

Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky bol spisový materiál spolu s dovolaním obvineného T. O. riadne predložený na rozhodnutie 18. apríla 2012.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvineného T. O. a zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom splnomocneného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Zároveň ale zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo dovolanie je v časti neprípustné a vo zvyšnej časti je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom opäť pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Obvinený T. O. ako prvý v dovolaní uplatnil dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Skôr ako sa dovolací začal zaoberať dôvodnosťou argumentov obvineného T. O. uplatnených vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu skúmal, či je dovolanie v tejto časti vôbec prípustné.

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por., dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

Podľa § 368 ods. 2 Tr. por., ak tento zákon neustanovuje inak, rozhodnutím podľa odseku 1 sa rozumie

- a) rozsudok a trestný rozkaz,
- b) uznesenie o postúpení veci okrem uznesenia o postúpení veci inému súdu,
- c) uznesenie o zastavení trestného stíhania,
- d) uznesenie o podmienenečnom zastavení trestného stíhania,
- e) uznesenie o podmienenečnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného,
- f) uznesenie o schválení zmieru a zastavení trestného stíhania,
- g) rozhodnutie o uložení ochranného opatrenia,
- h) rozhodnutie, ktorým bol zamietnutý riadny opravný prostriedok podaný proti rozhodnutiu podľa písmen a/ až g/, alebo rozhodnutie, ktorým odvolací súd na základe riadneho opravného prostriedku vo veci sám rozhodol.

Podľa § 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por., proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa § 372 ods. 1 Tr. por., oprávnené osoby okrem ministra spravodlivosti môžu podať dovolanie len vtedy, ak využili svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Obvinený a osoby uvedené v § 369 ods. 5 môžu podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal prokurátor alebo poškodený a odvolací súd rozhodol v neprospech obvineného. Generálny prokurátor môže podať dovolanie aj vtedy, ak riadny opravný prostriedok podal obvinený a odvolací súd rozhodol v jeho prospech.

Z obsahu predloženého spisového materiálu, konkrétne zo zápisnice z hlavného pojednávania zo 16. novembra 2010 (v spise na č. l. 252 a nasl.) dovolací súd zistil, že v posudzovanej trestnej veci okresný súd podľa § 257 ods. 6, ods. 7 Tr. por. prijal vyhlásenie obvineného T. O. podľa § 257 ods. 1 písm. b/, ods. 4 Tr. por., že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe a zároveň rozhodol, že dôkazy súvisiace s priznaným skutkom nevykoná, ale vykoná dokazovanie súvisiace s výrokom o treste a náhrade škody.

Z obsahu tejto zápisnice ďalej vyplýva, že prijatiu vyhlásenia obvineného T. O. podľa § 257 ods. 1 písm. b/ Tr. por. predchádzal postup okresného súdu, ktorý bol plne v súlade s ustanoveniami Trestného poriadku, keď obvinený T. O. bol zo strany okresného súdu riadne poučený o svojich právach a následne súhlasne (slovom „áno“) odpovedal na všetky otázky podľa § 333 ods. 3 písm. c/ až písm. h/ Tr. por., teda aj na otázky, či rozumie právnej kvalifikácii skutku ako prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. a či bol oboznámený s trestnou sadzbou, ktorú zákon za tento prečin ustanovuje.

Zo spisového materiálu ďalej vyplynulo, že ani obvinený T. O., ani prokurátor okresnej prokuratúry odvolanie proti výroku o vine rozsudku súdu prvého stupňa nepodali. Odvolací Krajský súd v Žiline tak rozhodoval len o odvolaní obvineného T. O. smerujúcom proti výroku o treste rozsudku súdu prvého stupňa, ktoré odvolanie Krajský súd v Žiline postupom podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Jednou zo základných zákonných podmienok na podanie dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por. je, že dovolanie možno podať len vtedy, ak oprávnená osoba využila svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok a o ňom bolo rozhodnuté. Z charakteru dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, a zo zákonom ustanovených podmienok na jeho podanie, možno jednoznačne vyvodit' záver, že vo vyššie citovanom zákonnom ustanovení sa pod pojmom, že bolo o riadnom opravnom prostriedku rozhodnuté, má na mysli prípad, keď dovolací súd rozhodol o podanom odvolaní v merite veci (*bližšie pozri rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Tdo 2/2009 z 28. januára 2009*).

Inak povedané, obvinený môže v dovolaní napádať rozhodnutie odvolacieho súdu výhradne v tom rozsahu, v akom bol odvolací súd oprávnený a zároveň povinný rozhodnutie súdu prvého stupňa preskúmať, eventuálne ho zmeniť.

Vzťahujúc vyššie popísané právne závery na posudzovaný prípad dovolací súd konštatuje, že dovolanie obvineného T. O. je v časti, v ktorej namietal dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., teda nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku (ktorá tvorí neoddeliteľnú súčasť výroku o vine – pozn. súdu), neprípustné, keďže výrok o vine v pôvodnom konaní nebol napadnutý odvolaním, nebol teda predmetom prieskumu zo strany odvolacieho súdu, čím nebola splnená základná podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por.

Na podporu tejto argumentácie dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 257 ods. 5 Tr. por. v znení účinnom od 1. septembra 2011, z ktorého vyplýva, že súdom prijaté vyhlásenie obvineného o vine (*o tom, že je vinný zo spáchania skutku uvedeného v obžalobe, resp. že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe*), je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c/, o čom musí súd v zmysle citovaného ustanovenia obvineného poučiť. Teda nielen pred touto novelou, ale ani po nej nie je možné zo strany obvineného výrok o vine rozsudku, ktorému predchádzalo prijatie vyhlásenia obvineného o vine, napadnúť dovolaním z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. tak, ako to učinil obvinený T. O. v tejto trestnej veci.

Ako druhý v poradí uplatnil obvinený T. O. dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Ako už bolo vyššie uvedené, výrok o treste rozsudku súdu prvého stupňa obvinený T. O. napadol odvolaním, teda tento výrok bol predmetom prieskumu zo strany odvolacieho súdu, v dôsledku čoho podmienka dovolania podľa § 372 ods. 1 Tr. por. v tomto prípade bola splnená. Dovolací súd sa preto bližšie zaoberal argumentmi, ktoré obvinený T. O. vo vzťahu k tomuto dôvodu dovolania uplatnil. In concreto namietal, že skutok mal byť pri správne právne kvalifikovaný iba ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák.,

kde je trestná sadzba trestu odňatia slobody určená v rozpätí dva až päť rokov, a preto nepodmienečný trest odňatia slobody uložený mu v trvaní sedem a pol roka presahuje o dva a pol roka zákonom stanovenú hornú hranicu trestnej sadzby.

Obvinený T. O. tak naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. videl primárne v nesprávnom právnom posúdení skutku, z ktorého až následne vyvodzoval záver o tom, že mu bol uložený trest mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby. Inak povedané, domáhal sa priaznivejšej právnej kvalifikácie skutku a následného uloženia miernejšieho trestu.

Táto argumentácia obvineného T. O. v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. je právne irelevantná. Z logiky veci totiž vyplýva, že ak sa dovolací súd z dôvodov vyššie teoreticky rozvedených nezaoberal právnu kvalifikáciu skutku v rámci dovolacieho dôvodu na to určeného (§ 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), je vylúčené, aby právnu kvalifikáciu skúmal a rozoberal v rámci iného dovolacieho dôvodu, v tomto prípade dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por.

Obvinený T. O. bol právoplatne odsúdený za skutok právne kvalifikovaný ako prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Tr. zák. Za tento trestný čin Trestný zákon v osobitnej časti dovoľuje uložiť trest odňatia slobody v rozpätí štyri roky až desať rokov. Z toho je evidentné, že nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere sedem a pol roka, ktorý okresný súd obvinenému T. O. uložil, je trestom uloženým v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Je teda zrejmé, že dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. v trestnej veci obvineného T. O. splnený nie je.

Dovolací súd na okraj poznamenáva, že nie je povolaný prehodnocovať uložený trest z pohľadu jeho prísnosti. Je absolútnym právom príslušného súdu rozhodnúť, aký druh trestu a v akej výmere v rámci zákonom ustanovenej trestnej sadzby, s prihliadnutím na zásady ukladania trestov, je pre obvineného primeraný. Trestný poriadok v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. umožňuje napadnúť iba také rozhodnutie súdu, ktorým bol uložený trest mimo rámca zákonom ustanovenej sadzby za trestný čin, z ktorého bol uznaný za vinného. O taký prípad v posudzovanej trestnej veci evidentne nešlo.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por., dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371.

Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností a právnych záverov dovolací súd konštatuje, že v trestnej veci obvineného T. O. dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. nie je prípustné a súčasne, že dôvod dovolania upravený v ust. § 371 ods. 1 písm. h/ Tr. por. evidentne splnený nie je. S použitím § 382 písm. c/ Tr. por. preto dovolací súd dovolanie obvineného T. O. na neverejnom zasadnutí uznesením odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. mája 2012.

JUDr. Juraj K l i m e n t, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Gabriela Véghová